

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Історія політичних і громадських організацій
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	юридичний факультет. Кафедра історії
Розробник(и)	Нестеренко Вадим Анатолійович
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	16 тижнів протягом 7-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 5 кред. ЄКТС, 150 год., з яких 64 год. становить контактна робота з викладачем (32 год. лекцій, 32 год. семінарських занять) та СРС 86 год.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітньої програми "Історія"
Передумови для вивчення дисципліни	Передумови для вивчення відсутні
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є досягнення сучасного, фундаментального мислення та системи спеціальних знань щодо основних закономірностей розвитку політичних і громадських організацій, умов та форм партійної боротьби, типів партійних організацій, в тому числі й на території України; умов партійної боротьби у різні історичні епохи, у різних країнах й політичних системах.

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Вступ. Теоретико-методологічні засади курсу

Предмет і завдання курсу. Трансформація та основні підходи щодо визначення поняття "партія". Партії-угруповання, партії-парламентські фракції, сучасні політичні партії та їх ознаки. Епохи та періоди історії партій. Поняття "громадська організація" та її ознаки. Сучасна типологізація політичних партій. Класифікація партійних систем.

Тема 2 Партії у Стародавньому світі

Партії у суспільствах Стародавнього Сходу. Особливості розвитку суспільств і держав Єгипту, Месопотамії, Індії та Китаю. "Східна деспотія (теократія)". Форми партійної боротьби: камарилья, кліка. «Короткоживуча опозиція». Змова. Політичні угруповання у полісах Стародавньої Греції. Умови формування полісної системи. Різноманітність політичних систем. Демократична політична система. Партії аристократів та демократів. Персофільська та персофобська партії. Премакедонське та антимакедонське угруповання. Гетерії. Синомосії. Кліки. Партії у Стародавньому Римі. Республіка. Принципат. Домінат. Боротьба патриціїв та плебеїв. Партії популярів та оптиматів. Імператорська та республіканська партії.

Тема 3 Партії у Середні віки

Політичні системи середньовічних держав та умови функціонування середньовічних партій. Роль церкви в політиці. Патристика. Доктрина "двох мечів". Особливості суспільно-політичного розвитку Візантії, італійських міст-держав. Періодизація історії середньовічної Європи. Вплив Стародавнього Риму. Еволюція феодальної монархії. Політичні угруповання Візантії: діми, кліки та клієнтели, несторіанство та монофізицтво, рух іконоборців, павликіани, етно-політичні угруповання, протистояння центрального і провінціального апарату управління, корпорації. Політичні «партії» в Італії (XII-XV ст.): пополани і гранди, гіббеліни і гвельфи, монархічна, теократична та республіканська партії. Партії середньовічної Франції: угруповання міщан, феодальні кліки та клієнтелли, королівська камарилья, партії централізації та децентралізації, партії короля і папи, апанажисти, арманьяки, бургиньони, кабошъери, кліки гугенотів і католиків, Фронда. Партії середньовічної Англії: камарилья Генріха III, партії великих баронів, дрібних лицарів, міщан, фрігольдерів. Політичні угруповання на Русі і в Московщині.

Тема 4 Партії у Новий час

Основні фактори суспільно-політичного розвитку Нового часу. Партії у Нідерландах: партії кальвіністів, католиків, анабаптистів, секти, дворянська опозиційна фракція в Державній раді, камарилья іспанського намісника, дворянський опозиційний союз "Компроміс", риторичні товариства, міські професійні гільдії, рух іконоборців, рух гезів, партії-фракції ("провінціалісти", армініани, гомаристи), унітаристи й оранжисти. Партії і фракції у Великобританії: камарилья короля, кліки, англіканська й католицька партії, пресвітеріани, індепенденти, левеллери, діггери, віги, торі. Фракції у Швеції: "ковпаків", "шляп". Фракції і клуби у Франції: конституціоналісти, республіканці, "аристократи", "патріоти", "санкюлоти", клуби фельянів, жирондистів, якобінців, кордельєрів, "Соціальний клуб", "Всесвітня федерація друзів істини", роялісти. Фракції в Конгресі США.

Тема 5 Партії індустріальної епохи

Передумови формування сучасних політичних партій. Утворення політичних партій в США: демократи, республіканці. Формування партійної структури Великобританії: клуби, консерватори, ліберали. Становлення політичних партій у Франції.

Тема 6 Ідеологія сучасних політичних партій

Ліберальні партії США, Великобританії, Іспанії, Франції, Італії. Соціалістична ідеологія і партії (Великобританія, Франція, Німеччина, США, Росія). Міжнародні об'єднання соціалістичних партій. Марксистичні, прудоністи, бакуністи. Тоталітарні партії й ідеології (комуністи, фашисти, націонал-соціалісти). Партії плюралістичного періоду.

Тема 7 Суспільні рухи, політичні організації і партії в Україні в XIX ст.

Економічні, соціальні і політичні передумови виникнення політичних партій. Політичне та економічне становище України в складі царської Росії і Австро-Угорської імперії у XIX ст. Перші політичні товариства. Масонські ложі. Декабристський рух. Програмні документи і діяльність Кирило-Мефодіївського братства. Активізація національно-визвольного руху. Ліберальний і революційно-демократичний рухи. Народництво. Громади. Братство тарасівців. Загальна українська безпартійна демократична організація. Перші робітничі організації в Україні. Поширення соціалістичних ідей і перші соціал-демократичні групи і гуртки в Україні. Суспільно-політичні рухи в західноукраїнських землях. Москвофіли і народовці. Утворення і діяльність перших українських національних політичних партій в Галичині. Русько-українська радикальна партія. Українська національно-демократична партія. Українська соціал-демократична партія.

Тема 8 Політичні партії і суспільні рухи в Україні на початку XX ст.

Виникнення українських національних партій в, їх програми (Революційна українська партія, Українська народна партія, Українська соціалістична партія, Українська партія соціалістів-революціонерів, Українська демократична партія, Українська радикальна партія, Українська демократично-радикальна партія, Українська соціал-демократична спілка Українська соціал-демократична робітнича партія та ін.). Анархізм. Виникнення місцевих організацій загальноросійських партій, їх ставлення до українського національного питання (Союз русского народа, Союз русских людей, Русский народный союз имени Михаила Архангела, Русская монархическая партия, Партия националистов, кадети, октябристи, есери, анархісти, РСДРП меншовики). Російський більшовизм в Україні. Політичні партії і громадські організації в першій російській революції. Аграрне і національне питання в програмах і тактиці політичних партій в роки революції. Українська думська громада. Політична реакція в Україні після поразки революції. Утворення та діяльність Товариства українських поступовців. Партії в роки Першої світової війни. Утворення і діяльність Головної української ради, Союзу визволення України, українських січових стрільців. Загострення національного питання в роки Першої світової війни.

Тема 9 Політичні партії в період Української революції (березень 1917–1921 рр.)

Утворення та діяльність Української Центральної Ради, її партійний склад. Реорганізація та виникнення нових українських національних партій, їх стратегія і тактика. Політичні позиції загальноросійських партій щодо України. Жовтневий збройний переворот. Проголошення Української Народної Республіки. Політичні партії і рухи в добу Гетьманату. Анархізм. Еволюція українських партій в ході боротьби за владу. Утворення та діяльність Української комуністичної партії. Комуністична партія (більшовиків) України. Політичні партії західноукраїнських земель в умовах піднесення національно-визвольної боротьби і в період діяльності ЗУНР: Українська національно-демократична партія, Українська радикальна партія, Українська християнсько-соціальна партія, Українська соціал-демократична партія.

Тема 10 Суспільно-політичні процеси в радянській Україні (1921–1939 рр.)

Політичні партії і течії в суспільному житті України в 20-х роках. Націонал-комунізм. Українська комуністична партія. Судові процеси над “небільшовицькими” партіями, меншовицьким “Південним Центром”. Всеукраїнський з’їзд колишніх меншовиків у Харкові (1924 р.). “Хвильовізм”, “шумськізм”, “волобуєвщина” – течії націонал-комунізму і націонал-ухильництва в Україні. Встановлення політичної монополії ВКП(б). Політична боротьба всередині партії більшовиків у 1921–1929 рр.

Тема 11 Українські політичні партії та громадські організації в суспільно-політичному житті Західної України (1921–1939 рр.)

Утворення і боротьба революційних підпільних груп і організацій на початку 20-х років. Програми, ідеологія і практична діяльність лівих політичних партій і об’єднань (Комуністична партія Західної України, Українська партія праці, Українська соціал-демократична партія, Українська соціалістична радикальна партія, Сельсоюз, Сельроб, Українське селянське об’єднання та ін.). Основні етапи становлення ліберальних демократичних партій і об’єднань, їхні стратегічні і тактичні прийоми (Українська народно-трудова партія, Українське національно-демократичне об’єднання, Волинське українське об’єднання, Партія українського народного єднання, Українська народна партія та ін.). Праві, праворадикальні і клерикальні партії і організації (Західноукраїнська національно-революційна організація, Українська католицька народна партія, Українська партія національної роботи (група “Заграва”), Українська хліборобська партія, Українська християнська організація, Український католицький союз, Українське національне козацьке товариство – Український національний козацький рух, Фронт національної єдності. Монархічні групи і об’єднання). Українська військова організація, Організація українських націоналістів. Міжпартійні блоки: Українська парламентська репрезентація, Комуністична посольська фракція, Безпартійний блок співпраці з урядом (ББВР). Громадські, культурні, молодіжні організації.

Тема 12 Суспільно-політичне життя в Україні 1939–1991 рр.

Радянізація Західної України в 1939–1941 рр. Ліквідація західноукраїнських політичних партій і громадських організацій, товариств, об’єднань. ОУН в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.). Розкол на ОУН-М і ОУН-Б. Акт відновлення Української держави у Львові 30 червня 1941 р. Львівська Українська національна рада. Київська Українська національна рада. Перегляд організаційних і теоретичних засад діяльності на Надзвичайному великому зборі ОУН (серпень 1943 р.). Рух опору в Україні. “Поліська січ” Тараса Бульби-Боровця. Утворення УПА. Відновлення діяльності культурно-освітнього товариства “Просвіта”. Перша конференція поневолених народів Сходу, Європи і Азії (листопад 1943 р.). УГВР. Особливості функціонування радянської тоталітарної системи в Україні у повоєнний час. Течії в українському дисидентському русі. Українська робітничо-селянська спілка (УРСС), Українська національна комуністична партія, Партія національного прогресу. Українська Гельсінська група.

Тема 13 Політичні партії і суспільні рухи в незалежній Україні

Народний Рух України. Утворення нових політичних партій. Українська республіканська партія. Українська християнсько-демократична партія. Українська Селянсько-демократична партія. Демократична партія України. Ліберально-демократична партія України. Партія зелених України. Партія демократичного відродження України. Течії в середині КПУ. Громадські організації.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	Знати основні етапи історичного розвитку політичних партій і громадських організацій у світі й на українських землях.
РН2	Виявляти, опрацьовувати й самостійно аналізувати джерела інформації, що стосуються діяльності партій та громадських організацій.
РН3	Визначати особливості політичного, суспільно-економічного розвитку провідних країн світу й України в різні історичні епохи, як фактори які визначають специфіку політичних процесів.

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.

Для спеціальності 032 Історія та археологія:

ПР1	Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.
ПР12	Здійснювати комунікацію з професійних питань з представниками наукових, громадських, релігійних і національно-культурних організацій та спільнот.
ПР13	Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних і культурних цінностей.
ПР14	Вміти акумулювати та поширювати кращий досвід професійної діяльності, інтегрувати досягнення інших наук для вирішення актуальних проблем історії та археології.

7. Види навчальних занять та навчальної діяльності

7.1 Види навчальних занять

Тема 1. Вступ. Теоретико-методологічні засади курсу
Лк1 "Вступ. Предмет і завдання курсу. Основні джерела та література" (денна) Предмет і завдання курсу. Трансформація та основні підходи щодо визначення поняття "партія". Партії-угруповання, партії-парламентські фракції, сучасні політичні партії та їх ознаки. Епохи та періоди історії партій. Поняття "громадська організація" та її ознаки. Сучасна типологізація політичних партій. Класифікація партійних систем.
СЗ1 "Вступ. Теоретико-методологічні засади курсу" (денна) Епохи історії партій та трансформація змісту поняття «партія». Періодизація історії партій. Сучасне розуміння понять «громадська організація» та «партія», їх ознаки. Типологія політичних партій та партійних систем.
Тема 2. Партії у Стародавньому світі

Лк2 "Партії у Стародавньому світі" (денна)

Партії у суспільствах Стародавнього Сходу. Політичні системи імперського типу. Східна деспотія. Камарилья. Кліка. Змова. Повстання. Релігійна секта. Політичні угруповання у полісах Стародавньої Греції. Демократична політична система. Партії аристократів та демократів. Територіальні угруповання в Афінах. Персофільська та персофобська партії. Літературно-публіцистичні течії. Премакедонське та антимакедонське угруповання. Партії у Стародавньому Римі.

С32 "Партії у Стародавньому світі" (денна)

Загальна характеристика суспільств і держав Стародавнього Сходу. Партії у суспільствах Стародавнього Сходу. Політичні угруповання у полісах Стародавньої Греції. Партії та політична боротьба у республіканському Римі. Партії у Стародавньому Римі періоду імперії.

Тема 3. Партії у Середні віки

Лк3 "Еволюція феодальної держави і суспільства в епоху Середньовіччя" (денна)

Політичні системи середньовічних держав та умови функціонування середньовічних партій. Роль церкви в політиці. Патристика. Доктрина "двох мечів". Особливості суспільно-політичного розвитку Візантії, італійських міст-держав. Періодизація історії середньовічної Європи. Вплив Стародавнього Риму. Еволюція феодальної монархії. Політичні угруповання Візантії: діми, кліки та клієнти, несторіанство та монофізитство, рух іконоборців, павликіани, етно-політичні угруповання, протистояння центрального і провінціального апарату управління, корпорації. Політичні «партії» в Італії (XII-XV ст.): поплани і гранди, гіббеліни і гвельфи, монархічна, теократична та республіканська партії.

Лк4 "Партійні угруповання у Франції, Англії, Русі і Московщині" (денна)

Партії середньовічної Франції: угруповання міщан, феодальні кліки та клієнти, королівська камарилья, партії централізації та децентралізації, партії короля і папи, апанажисти, арманьяки, бургиньони, кабошъери, кліки гугенотів і католиків, Фронда. Партії середньовічної Англії: камарилья Генріха III, партії великих баронів, дрібних лицарів, міщан, фрігольдерів. Політичні угруповання на Русі і в Московщині.

С33 "Еволюція феодальної держави і політичні системи доби Середньовіччя." (денна)

Характеристика суспільних відносин та державного устрою за феодалізму. Еволюція феодальної держави і політичні системи доби Середньовіччя. Політичні угруповання Візантії. Партії Італії XII-XV ст.

С34 "Партійні угруповання у Франції, Англії, Русі і Московщині" (денна)

Партійні угруповання у Франції X-XV ст. Партії у Франції у період становлення абсолютизму XVI-XVII ст. Партії середньовічної Англії. Політичні партії і боротьба на Русі і в Московщині.

Тема 4. Партії у Новий час

<p>Лк5 "Партії у Новий час" (денна)</p> <p>Основні фактори суспільно-політичного розвитку Нового часу. Партії у Нідерландах. Партії і фракції у Великобританії. Фракції у Швеції. Фракції і клуби у Франції. Фракції в Конгресі США.</p>
<p>С35 "Партії Нового часу" (денна)</p> <p>Характеристика суспільних відносин та політичних процесів за Нової доби. Партії в Нідерландах. Еволюція партійної системи у Великобританії в роки Англійської революції. Партії-фракції у Швеції XVIII ст. Фракції і клуби у Франції в роки Великої французької буржуазної революції. Фракційна боротьба в Конгресі США.</p>
<p>Тема 5. Партії індустріальної епохи</p>
<p>Лк6 "Партії індустріальної епохи" (денна)</p> <p>Передумови формування сучасних політичних партій. Утворення політичних партій в США: демократи, республіканці. Формування партійної структури Великобританії: клуби, консерватори, ліберали. Становлення політичних партій у Франції.</p>
<p>С36 "Формування партій сучасного типу"</p> <p>Загальна характеристика Індустріальної епохи. Зміни в державному і суспільному устрої провідних країн світу. Утворення сучасних політичних партій в США. Формування внутрішньопартійної структури в партіях Великобританії. Становлення політичних партій у Франції. Організація, методи та форми партійної роботи у французьких партіях.</p>
<p>Тема 6. Ідеологія сучасних політичних партій</p>
<p>Лк7 "Сутність ідеології сучасних політичних партій" (денна)</p> <p>Поняття "ідеологія". Лібералізм і неолібералізм. Консерватизм і неоконсерватизм. Соціалізм і сучасна соціал-демократія. Націоналізм і його форми. Фашизм і неофашизм.</p>
<p>Лк8 "Політичні партії у провідних країнах світу" (денна)</p> <p>Ліберальні партії США, Великобританії, Іспанії, Франції, Італії. Соціалістична ідеологія і партії (Великобританія, Франція, Німеччина, США, Росія). Міжнародні об'єднання соціалістичних партій. Марксисты, прудоністи, бакуністи. Тоталітарні партії й ідеології (комуністи, фашисти, націонал-соціалісти). Партії плюралістичного періоду.</p>
<p>С37 "Ліберальні й соціалістичні партії провідних країн світу" (денна)</p> <p>Ліберальний період історії партій США, Франції та Іспанії. Ліберальний період в Італії, Німеччині, Росії. Соціалістичні партії Великобританії. Соціалістичні партії Франції. Соціалістичні партії Німеччини та США.</p>
<p>С38 "Тенденції розвитку партій у XX ст." (денна)</p> <p>Міжнародні об'єднання соцпартій. Соціалістичні партії в Росії. Тоталітаризм в СРСР. Фашистський та націонал-соціалістичний тоталітаризм. Загальні тенденції розвитку партій в сучасний плюралістичний період.</p>
<p>Тема 7. Суспільні рухи, політичні організації і партії в Україні в XIX ст.</p>

Лк9 "Суспільні рухи, політичні організації і партії в Україні в XIX ст." (денна)

Економічні, соціальні і політичні передумови виникнення політичних партій. Політичне та економічне становище України в складі царської Росії і Австро-Угорської імперії у XIX ст. Перші політичні товариства. Масонські ложі. Декабристський рух. Програмні документи і діяльність Кирило-Мефодіївського братства. Активізація національно-визвольного руху. Ліберальний і революційно-демократичний рухи. Народництво. Громади. Братство тарасівців. Загальна українська безпартійна демократична організація. Перші робітничі організації в Україні. Поширення соціалістичних ідей і перші соціал-демократичні групи і гуртки в Україні. Суспільно-політичні рухи в західноукраїнських землях. Москвофіли і народовці. Утворення і діяльність перших українських національних політичних партій в Галичині. Русько-українська радикальна партія. Українська національно-демократична партія. Українська соціал-демократична партія.

С39 "Суспільні рухи, політичні організації і партії в Україні в XIX ст." (денна)

Перші політичні товариства. Масонські ложі. Декабристський рух. Програмні документи і діяльність Кирило-Мефодіївського братства. Громади. Братство тарасівців. Загальна українська безпартійна демократична організація. Суспільно-політичні рухи в західноукраїнських землях. Москвофіли і народовці. Утворення і діяльність перших українських національних політичних партій в Галичині. Русько-українська радикальна партія. Українська національно-демократична партія. Українська соціал-демократична партія.

Тема 8. Політичні партії і суспільні рухи в Україні на початку XX ст.

Лк10 "Українські та російські політичні партії та рухи у Наддніпрянщині на початку XX ст." (денна)

Політичні партії і суспільні рухи в Україні на початку XX ст. Виникнення українських національних партій в, їх програми (Революційна українська партія, Українська народна партія, Українська соціалістична партія, Українська партія соціалістів-революціонерів, Українська демократична партія, Українська радикальна партія, Українська демократично-радикальна партія, Українська соціал-демократична спілка Українська соціал-демократична робітничка партія та ін.). Анархізм. Виникнення місцевих організацій загальноросійських партій, їх ставлення до українського національного питання (Союз русского народа, Союз русских людей, Русский народный союз имени Михаила Архангела, Русская монархическая партия, Партия националистов, кадети, октябристи, есери, анархісти, РСДРП меншовики). Російський більшовизм в Україні. Політичні партії і громадські організації в першій російській революції.

Лк11 "Українські партії та рухи на передодні та в роки Першої світової війни" (денна)

Аграрне і національне питання в програмах і тактиці політичних партій в роки революції. Українська думська громада. Політична реакція в Україні після поразки революції. Утворення та діяльність Товариства українських поступовців. Партії в роки Першої світової війни. Утворення і діяльність Головної української ради, Союзу визволення України, українських січових стрільців. Загострення національного питання в роки Першої світової війни.

С310 "Українські та російські політичні партії та рухи у Наддніпрянщині на початку ХХ ст." (денна)

Виникнення українських національних партій в, їх програми (РУП, УНП, УСП, УПСР, УДП, УРП, УДРП, УСДС, УСДРП). Виникнення місцевих організацій загальноросійських партій, їх ставлення до українського національного питання. Російський більшовизм в Україні. Політичні партії і громадські організації в першій російській революції.

С311 "Українські партії та рухи на передодні та в роки Першої світової війни" (денна)

Аграрне і національне питання в програмах і тактиці політичних партій в роки революції. Українська думська громада. Політична реакція в Україні після поразки революції. Утворення та діяльність ТУП. Партії в роки Першої світової війни. Утворення і діяльність ГУР, СВУ.

Тема 9. Політичні партії в період Української революції (березень 1917–1921 рр.)

Лк12 "Політичні партії в період Української революції" (денна)

Утворення та діяльність Української Центральної Ради, її партійний склад. Реорганізація та виникнення нових українських національних партій, їх стратегія і тактика. Політичні позиції загальноросійських партій щодо України. Жовтневий збройний переворот. Проголошення Української Народної Республіки. Політичні партії і рухи в добу Гетьманату. Анархізм. Еволюція українських партій в ході боротьби за владу. Утворення та діяльність Української комуністичної партії. Комуністична партія (більшовиків) України. Політичні партії західноукраїнських земель в умовах піднесення національно-визвольної боротьби і в період діяльності ЗУНР: Українська національно-демократична партія, Українська радикальна партія, Українська християнсько-соціальна партія, Українська соціал-демократична партія.

С312 "Політичні партії в період Української революції" (денна)

Партійний склад УЦРади. Реорганізація та виникнення нових українських національних партій, їх стратегія і тактика. Політичні партії і рухи в добу Гетьманату. Анархізм. Еволюція українських партій в ході боротьби за владу. Утворення та діяльність Української комуністичної партії. Комуністична партія (більшовиків) України. Політичні партії західноукраїнських земель в період ЗУНР.

Тема 10. Суспільно-політичні процеси в радянській Україні (1921–1939 рр.)

Лк13 "Суспільно-політичні процеси в радянській Україні (1921–1939 рр.)" (денна)

Політичні партії і течії в суспільному житті України в 20-х роках. Націонал-комунізм. Українська комуністична партія. Судові процеси над "небільшовицькими" партіями, меншовицьким "Південним Центром". Всеукраїнський з'їзд колишніх меншовиків у Харкові (1924 р.). "Хвильовізм", "шумськізм", "волобуєвщина" – течії націонал-комунізму і націонал-ухильництва в Україні. Встановлення політичної монополії ВКП(б). Політична боротьба всередині партії більшовиків у 1921–1929 рр.

СЗ13 "Суспільно-політичні процеси в радянській Україні (1921–1939 рр.)" (денна)

Політичні партії і течії в суспільному житті України в 20-х роках. Націонал-комунізм. Українська комуністична партія. Судові процеси над “небільшовицькими” партіями, меншовицьким “Південним Центром”. Всеукраїнський з’їзд колишніх меншовиків у Харкові (1924 р.). “Хвильовізм”, “шумськізм”, “волобуєвщина” – течії націонал-комунізму і націонал-ухильництва в Україні. Встановлення політичної монополії ВКП(б). Політична боротьба всередині партії більшовиків у 1921–1929 рр.

Тема 11. Українські політичні партії та громадські організації в суспільно-політичному житті Західної України (1921–1939 рр.)

Лк14 "Українські політичні партії та громадські організації в суспільно-політичному житті Західної України (1921–1939 рр.)" (денна)

Утворення і боротьба революційних підпільних груп і організацій на початку 20-х років. Програми, ідеологія і практична діяльність лівих політичних партій і об’єднань (Комуністична партія Західної України, Українська партія праці, Українська соціал-демократична партія, Українська соціалістична радикальна партія, Сельсоюз, Сельроб, Українське селянське об’єднання та ін.). Основні етапи становлення ліберальних демократичних партій і об’єднань, їхні стратегічні і тактичні прийоми (Українська народно-трудова партія, Українське національно-демократичне об’єднання, Волинське українське об’єднання, Партія українського народного єднання, Українська народна партія та ін.). Праві, праворадикальні і клерикальні партії і організації (Західноукраїнська національно-революційна організація, Українська католицька народна партія, Українська партія національної роботи (група “Заграва”), Українська хліборобська партія, Українська християнська організація, Український католицький союз, Українське національне козацьке товариство – Український національний козацький рух, Фронт національної єдності. Монархічні групи і об’єднання). Українська військова організація, Організація українських націоналістів. Міжпартійні блоки: Українська парламентська репрезентація, Комуністична посольська фракція, Безпартійний блок співпраці з урядом (ББВР).

СЗ14 "Українські політичні партії та громадські організації в суспільно-політичному житті Західної України (1921–1939 рр.)" (денна)

Утворення і боротьба революційних підпільних груп і організацій на початку 20-х років. Програми, ідеологія і практична діяльність лівих політичних партій і об’єднань (КПЗУ, УПП, УСДП, УСРП, Сільроб та ін.). Основні етапи становлення ліберальних демократичних партій і об’єднань, їхні стратегічні і тактичні прийоми. Праві, праворадикальні і клерикальні партії і організації. Українська військова організація, Організація українських націоналістів. Міжпартійні блоки.

Тема 12. Суспільно-політичне життя в Україні 1939–1991 рр.

Лк15 "Суспільно-політичне життя в Україні 1939–1991 рр." (денна)

Радянська Західної України в 1939–1941 рр. Ліквідація західноукраїнських політичних партій і громадських організацій, товариств, об'єднань. ОУН в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.). Розкол на ОУН-М і ОУН-Б. Акт відновлення Української держави у Львові 30 червня 1941 р. Львівська Українська національна рада. Київська Українська національна рада. Перегляд організаційних і теоретичних засад діяльності на Надзвичайному великому зборі ОУН (серпень 1943 р.). Рух опору в Україні. "Поліська січ" Тараса Бульби-Боровця. Утворення УПА. Відновлення діяльності культурно-освітнього товариства "Просвіта". Перша конференція поневолених народів Сходу, Європи і Азії (листопад 1943 р.). УГВР. Особливості функціонування радянської тоталітарної системи в Україні у повоєнний час. Течії в українському дисидентському русі. Українська робітничо-селянська спілка (УРСС), Українська національна комуністична партія, Партія національного прогресу. Українська Гельсінська група.

СЗ15 "Суспільно-політичне життя в Україні 1939–1991 рр." (денна)

Ліквідація західноукраїнських політичних партій і громадських організацій, товариств, об'єднань в ході радянської Зах. України. ОУН в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.). Розкол на ОУН-М і ОУН-Б. Акт відновлення Української держави у Львові 30 червня 1941 р. Львівська Українська національна рада. Київська Українська національна рада. Перегляд організаційних і теоретичних засад діяльності на Надзвичайному великому зборі ОУН (серпень 1943 р.). "Поліська січ" Тараса Бульби-Боровця. Утворення УПА. Перша конференція поневолених народів Сходу, Європи і Азії (листопад 1943 р.). УГВР. Течії в українському дисидентському русі. Українська робітничо-селянська спілка (УРСС), Українська національна комуністична партія, Партія національного прогресу. Українська Гельсінська група.

Тема 13. Політичні партії і суспільні рухи в незалежній Україні

Лк16 "Політичні партії і суспільні рухи в незалежній Україні" (денна)

Народний Рух України. Утворення нових політичних партій. Українська республіканська партія. Українська християнсько-демократична партія. Українська Селянсько-демократична партія. Демократична партія України. Ліберально-демократична партія України. Партія зелених України. Партія демократичного відродження України. Течії в середині КПУ. Громадські організації.

СЗ16 "Політичні партії і суспільні рухи в незалежній Україні" (денна)

Народний Рух України. Утворення нових політичних партій. Українська республіканська партія. Українська християнсько-демократична партія. Українська Селянсько-демократична партія. Демократична партія України. Ліберально-демократична партія України. Партія зелених України. Партія демократичного відродження України. Течії в середині КПУ. Громадські організації.

7.2 Види навчальної діяльності

НД1	Підготовка до семінарського заняття
НД2	Конспектування
НД3	Підготовка до поточного та підсумкового контролю
НД4	Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу

8. Методи викладання, навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Лекція з використанням мультимедіа
МН2	Семінарське заняття
МН3	Навчальна дискусія / дебати

Лекції надають студентам теоретичну основу знань з історії України (ПР1, ПР2, ПР3). Лекції доповнюються семінарськими заняттями, що дозволяє студентам застосовувати теоретичні знання на практичних прикладах. Демонстрація презентацій передбачає візуалізувати й краще сприймати навальний матеріал. Самостійному навчанню сприятиме підготовка до лекцій, семінарських занять (ПР4, ПР5). Під час підготовки останньої студенти розвиватимуть навички критичного та аналітичного мислення, синтезу навчальної теорії та практичних дій.

Участь у груповій роботі; участь у конкурсах олімпіадах наукових симпозиумах тощо; критична оцінка літератури; виконання творчих завдань.

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$82 \leq RD < 89$
Загалом правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$74 \leq RD < 81$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$64 \leq RD < 73$
Виконання задовольняє мінімальні критерії	3 (задовільно)	$60 \leq RD < 63$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$35 \leq RD < 59$
Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 34$

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

МФО1	Робота студента на семінарських заняттях (доповідь, доповнення, рецензуван
МФО2	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

МСО1	Опитування
МСО2	Звіт за результатами виконання практичних робіт

МСО3	Реферат (підготовка, презентація, захист)
МСО4	Оцінювання письмових робіт

Контрольні заходи:

5 семестр	100 балів
МСО1. Опитування	40
усне опитування	40
МСО2. Звіт за результатами виконання практичних робіт	20
звіт-конспект	20
МСО4. Оцінювання письмових робіт	40
додатковий семестровий контроль	40

Контрольні заходи в особливому випадку:

5 семестр	100 балів
МСО2. Звіт за результатами виконання практичних робіт	30
звіт-конспект	30
МСО3. Реферат (підготовка, презентація, захист)	30
захист реферата	30
МСО4. Оцінювання письмових робіт	40
додатковий семестровий контроль	40

Оцінювання протягом семестру проводиться у формі усних (40 балів) і письмових (40 балів) опитувань та індивідуальних презентацій (20 балів). Всі роботи повинні бути виконані самостійно. Після вивчення дисципліни проводиться додатковий семестровий контроль, який проводиться в письмовій формі.

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.1 Засоби навчання

ЗН1	Бібліотечні фонди
ЗН2	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
ЗН3	Інтернетресурси

10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Бакалець О.А. Історія України: Навч. посібник. Львів, Магнолія, 2019. 576 с.

2	Партологія. Навчальний посібник. / Обушний М.І., Примуш М.В., Шведа Ю.Р. За ред. Обушного М.І. Друге видання, виправлене і доповнене. К., 2017. 432 с. http://www.philosophy.univ.kiev.ua/uploads/editor/Files/Kafedry/Politology/%D0%9E%D0%B1%D1%83%D1%88%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%9C.%D0%86.%20%D0%9F%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F.pdf
Допоміжна література	
3	Палінчак М., Остапець Ю., Лешанич М. Особливості процесу інституціоналізації політичних партій і партійної системи України в умовах демократичного транзиту: монографія. Ужгород: Поліграфцентр “Ліра”, 2021. 240 с. https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/34996
4	Політичні партії: теорія та функціональні практики : [Навчальний посібник]. Луганськ : Вид-во СНУ ім. В.Даля, 2014. 300 с. http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/7307/Political.pdf;jsessionid=F3B6B8B51766E2DA39DA9DDC66CAE63B?sequence=3
5	Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи : підручник : у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.]. – Львів : «Новий Світ-2000», 2016.
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
6	Наукові журнали та збірники http://www.vgosau.kiev.ua/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=93&Itemid=171 http://www.vgosau.kiev.ua/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=111&Itemid=183